

ÚJ ZENETANÍTÁSI MODELLEK A KODÁLY-KONCEPCIÓ SZELLEMÉBEN

Zenepedagógiai Konferencia
az MTA-LFZE Aktív Zenetanulás
Kutatócsoport 2016 és 2020 között
végzett interdiszciplináris
kutatásának eredményeiről.

A kutatócsoport vezetője:
DR. NEMES LÁSZLÓ NORBERT

Időpont:
2021. MÁRCIUS 27.
(szombat) 9:00-15:00

Helyszín:
ONLINE WEBINARIUM
(ZOOM PLATFORM)

REGISZTRÁCIÓ A KONFERENCIÁRA ITT

**A konferencia teljes anyaga
a programot követően
a Zeneakadémia YouTube
csatornáján lesz elérhető**

Fővédnök:
DR. VIGH ANDREA
egyetemi tanár, a Zeneakadémia rektora

SZAKMAI PROGRAM

09:00-09:30 BEVEZETŐ ELŐADÁSOK

09:40-10:40 PLENÁRIS ELŐADÁSOK

- 1.** Új zenetanítási modellek fejlesztése egy örökérvényű zenepedagógiai koncepció mentén
- 2.** A Dinamikus énekzene-tanulás modell megszületése
- 3.** Új zenetanítási modellek oktatás-idegtudományi hatásvizsgálata

10:50-11:35 BEMUTATÓ 1

Kreatív énekes-játékok ritmikus mozgással
- az aktív zenetanulás 1. modellje

11:45-12:30 BEMUTATÓ 2

Dinamikus énekzene-tanulás
- az aktív zenetanulás 2. modellje

13:00-13:45 BEMUTATÓ 3

Aktív zenetanulási módszerek pszichológiai
és idegtudományi hatásvizsgálata

14:00-15:00 KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS

Beszélgetés a kutatási eredményekről
a 21. századi neveléstudomány szemszögéből

BEVEZETŐ ELŐADÁSOK:

Csépe Valéria, DSc, pszichológus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, az TTK Agyi Képző Központ kutatóprofesszora

Csapó Benő, DSc, Prima Primissima díjas neveléstudományi kutató, egyetemi tanár, az MTA Közoktatási Elnöki Bizottságának társelnöke, a Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskola vezetője

A PLENÁRIS ELŐADÁSOK ELŐADÓI:

Nemes László Norbert, DLA, karnagy és zenepedagógus, egyetemi tanár, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Kodály Intézetének igazgatója, az MTA-LFZE Aktív Zenetanulás Kutató-csoport vezetője

Deszpot Gabriella, PhD, nyugalmazott tudományos főmunkatárs, egyetemi oktató, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

Honbolygó Ferenc, PhD, tudományos főmunkatárs / TTK Agyi Képző Központ

A BEMUTATÓK ELŐADÓI:

Asztalos Kata, PhD, tudományos munkatárs / Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

Barabás Edina, MA, ének-zene tanár / Városmajori Kós Károly Iskola, óradíjas oktató / Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

Buda Sára, MA, ének-zene tanár, karnagy / Óbudai Egyetem és Weöres Sándor Általános Iskola és AMI, Gyömrő,

Farnadi Tamara, MA, ének-zene tanár / Richter János Zeneművészeti Szakgimnázium, AMI és Kollégium, Bartók Béla Ének-zenei Általános Iskola

Lukács Borbála, MA, doktorjelölt / ELTE PPK Kognitív Pszichológiai Doktori Iskola, tudományos segédmunkatárs / TTK Agyi Képző Központ

Maróti Emese, PhD, kutató / TTK Agyi Képző Központ

Szirányi Borbála, MA, művésztanár / Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

Tóth Teréz, MA, oktatáskutató, szakújságíró, Parlando zenepedagógiai folyóirat szerkesztőbizottságának tagja

AZ ELŐADÁSOK SZINOPSZISA

ÚJ ZENETANÍTÁSI MODELLEK FEJLESZTÉSE EGY ÖRÖKÉRVÉNYŰ ZENEPEDAGÓGIAI KONCEPCIÓ MENTÉN

Kodály Zoltán korszakos jelentőségű zenei művelődési ill. zeneközpont-teremtési koncepcióját a magyar és európai zenei és kulturális hagyományokból kiindulva fogalmazta meg saját beszédeiben, tanulmányjaiban, különböző interjúkban és nyilatkozatokban. Alapvetően az 1930-as években kikristályosodott koncepció a magyar közoktatás napi gyakorlatában csak a második világháborút követő években, egy megváltozott társadalmi és kulturális közegben került megvalósításra. Ezen változások a napi élet minden szegmensét érintették beleértve az oktatást is. A változások közepette a koncepciót a gyakorlatba átültető magyar zenepedagógiai gondolkodás, amelyet egészen 1948-ig leginkább a modern, gyermekközpontú pedagógiai irányzatok iránti nyitottság és érdeklődés jellemez, új irányt vett, s Kodály koncepciója számos ponton sérült. Az eredeti koncepciót érintő negatív hatások véleményem szerint a mai napig érezhetőek, s leginkább az iskolai zenetanításunkat általában jellemző, rendkívül merev pedagógiai gyakorlatban érhetőek tetten. Az új zenetanítási modellek fejlesztését leginkább Kodály az újra és a progresszívra mindig nyitott habitusa inspirálhatja.

Előadó: Nemes László Norbert

A DINAMIKUS ÉNEKZENE-TANULÁS MODELL MEGSZÜLETÉSE

Az előadás áttekintést ad az aktív zenetanulás modelljeinek egyikéről, ami a Kokas-pedagógia eredményes integrálását jelenti az iskolai ének-zene tanításba és amely a Dinamikus ének-zene-tanulás nevet kapta – szakítva a helyesírási normákkal, már elnevezésének írásképében is megjeleníti a módszertan szemléletmódját: kifejezi az ének és a zene egy tartalom- és élménykörbe vonását, felvezeti a szabad mozgáshoz kapcsolt személyes, adaptív tanulás lehetőségét a zenei tudás elsajátításakor. A zenepedagógiai modell megszületése a sokoldalúan felkészült négyfős kutatócsoport – Farnadi Tamara, Deszpot Gabriella, Buda Sára és Körtvési Katalin – kitarító munkájának köszönhető. Kutatási teljesítésüket a modell kidolgozása és a zárótermékek bizonyítják: egy tanári kézikönyv, benne 11 aktivált pedagógiai filmetűddel, valamint egy online multimedia példatár, amely 70 válogatott órai videójegyzetből és ezek értelmező szövegeiből, valamint a tanári tervezéshez hasznos dokumentum csomagból áll. A kutatócsoport tevékenysége tanúsítja, hogy lehetséges a Kokas-pedagógia szemlélete és kreatív gyakorlata, valamint a Kodály-módszert hagyományosan alkalmazó ének-zene tanítás összekapcsolása, és így adottak a feltételek Kokas Klára zenepedagógiája elterjesztésére a 21. századi gyermekek rendszerszintű zenei nevelésében.

Előadó: Deszpot Gabriella

ÚJ ZENETANÍTÁSI MODELLEK OKTATÁS-IDEGTUDOMÁNYI HATÁSVIZSGÁLATA

Az előadás összefoglalja annak a longitudinális kutatásnak az eredményeit, amelyben azt vizsgáltuk, hogy az új aktív zenetanítási formák hogyan alakítják a résztvevő gyermekek kognitív és agyi fejlődését. Kutatásunk jelentősége, hogy az osztálytermi környezetben végzett zenetanítási modellek hatását vizsgálja a modern tesztelmélet, a számítógép alapú és online tesztelés, valamint az idegtudomány eszközeit is igénybe véve, összekapcsolva a pedagógiai, pszichológiai és idegtudományi kutatásokat.

Előadó: Honbolygó Ferenc

A BEMUTATÓK SZINOPSZISA

KREATÍV ÉNEKES-JÁTÉKOK RITMIKUS MOZGÁSSAL MODELL INTERAKTÍV BEMUTATÁSA

Az aktív zenetanulás énekléssel és mozgással elnevezésű kutatásban munkacsoportunk arra kereste a választ, hogyan lehet az énekes alapú kodályi zenepedagógiát az irányított mozgás eszközrendszerével gazdagítani. A bemutató a résztvevők aktív bevonásával és a módszertani fejlesztéshez készített multimédia példatár rövid filmrészletei segítségével veszi sorra miként lehet a különböző komplexitású mozgássorokat egyrészt a zenei ismeretszerzés szolgálatába állítani, másrészt a polifonikus készségek, a 'multitasking' és az osztott figyelem készségeinek aktiválására felhasználni, harmadrészt az éneklési készség alakítására, javítására alkalmazni. A módszertani fejlesztés során kidolgozott speciális ritmus-hangoztatási rendszer a „testritmus”, valamint a szintén irányított mozgásra építő és az ismétlődéses, aktív zenehallgatás lehetőségét magában hordozó zenehallgatási metódus is bemutatásra kerül.

A bemutatót tartják: Barabás Edina és Szirányi Borbála

A DINAMIKUS ÉNEKZENE-TANULÁS DIGITÁLIS PÉLDATÁRÁNAK BEMUTATÁSA

A bemutató a Dinamikus énekzene-tanulás modell online példatáráról ad rövid ismertetést. A résztvevők konkrét példákkal és videófelvételekkel illusztrálva ismerkedhetnek meg a szabad mozgásra épülő kreatív dalosjáték és a felfedező zenebefogadás énekórai lehetőségeivel.

Főbb témakörök: a multimédia példatár szerkezete, műfajai; a tanítási egységeket leíró fontosabb kategóriák áttekintése; egyéni tanulási útvonalak lehetőségei egy kollektív alkotó folyamatban, a pedagógus szerepe a tanulás támogatásában; találkozási pontok a Kokas-pedagógia és Kodály Zoltán zenei nevelési koncepciója között.

A bemutatót tartják: Buda Sára, Farnadi Tamara, Deszpot Gabriella

AKTÍV ZENETANULÁSI MÓDSZEREK PSZICHOLÓGIAI ÉS IDEGTUDOMÁNYI HATÁSVIZSGÁLATA

A bemutatóban igyekszünk közérthető és ismeretterjesztő módon betekintést nyújtani azon vizsgálatok hátterébe, amelyeket a zenetanítási modellek hatásvizsgálata kapcsán alkalmaztunk. Szó lesz arról, hogyan lehet vizsgálni számítógépes és hagyományos módszerekkel az alapvető kognitív képességeket (nyelvi képességek, végrehajtó funkciók, általános intellektus, kreativitás és empátia), illetve a zenei képességeket (az észlelés és reprodukció oldaláról is), valamint bemutatjuk az agy működésének vizsgálatát lehetővé tevő elektrofiziológiai módszereket. A bemutató során lehetőség lesz kérdéseket is feltenni.

A bemutatót tartják: Asztalos Kata, Honbolygó Ferenc, Lukács Borbála, Maróti Emese

A KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS SZINOPSZISA

A kerekasztal-beszélgetés során igyekszünk körbejárni, hogy a magyar zenepedagógia legjelentősebb megújulási programjában résztvevő 3 kutatócsoport tagjai milyen tapasztalatokat szereztek a kodályi zenepedagógia 21. századi alkalmazhatóságát illetően. Az 1.modell, a Kreatív énekes játékok és a 2., a Dinamikus énekzene-tanulás modell esetében egyaránt arra keressük a választ, hogy a testi tanulás milyen formái, változatai jelennek meg a modellekben, ezek mennyire vihetők át az intellektus területére, és alakíthatóak át zenei képességekbe vagy egyéb transzfer jellegű tudássá. Beszélgetésünk érinti a testritmus és a szabad mozgás jelentőségét. Fejleszhető-e és milyen természetű a kreativitás? Vajon a legmodernebb, számítógép és online alapú tesztelések mennyire képesek megragadni azokat a tanulási eredményeket, kognitív és zenei képességeket, amelyeket a zenepedagógus az aktív, mozgásos zenetanítási módszerekkel fejleszteni szeretne? Az elektrofiziológiai módszerekkel végzett vizsgálatról miket várhatunk, milyen lehetőségei és milyen korlátai vannak az idegtudományi módszereknek a zenei fejlesztés agyi leképeződésének kimutatásában?

Moderátor: Tóth Teréz

ZENEAkadÉMIA
KODÁLY INTÉZET